

STAATSBLAD

VAN HET

KONINKRIJK DER NEDERLANDEN.

(N°. 488.) **BESLUIT** van den 2den November 1916,
houdende nadere vaststelling van voorschriften
ter uitvoering van de, sedert gewijzigde, wet
van 23 Mei 1899 (Staatsblad n°. 128).

WIJ WILHELMINA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER
NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog en van
Marine van 28 October 1916, Kabinet, Litt. F¹⁴⁸; en van
31 October 1916, Bureau S, n°. 24;

Gezien de wet van 23 Mei 1899 (*Staatsblad* n°. 128), ge-
wijzigd bij de wet van 31 December 1909 (*Staatsblad* n° 469);

Gelet op de Koninklijke besluiten van 22 Januari 1904
(*Staatsblad* n°. 10), van 8 September 1909, (*Staatsblad*
n°. 305) en van 14 Augustus 1911 (*Staatsblad* n°. 277), zooals
deze besluiten sedert zijn gewijzigd;

Overwegende, dat het noodig is de, ter uitvoering van
voren genoemde wet, bij eerstvermeld Koninklijk besluit ge-
geven voorschriften te herzien;

Hebben goedgevonden en verstaan:

A. In te trekken voormeld Koninklijk besluit van 22
Januari 1904 (*Staatsblad* n°. 10) met de bij dat besluit
gevoegde instructiën;

B. te bepalen:

Artikel 1.

Voor de uitoefening van het militair gezag, bedoeld in de,
sedert gewijzigde, wet van 23 Mei 1899 (*Staatsblad* n°. 128)
worden door Ons aangewezen:

a. de *Opperbevelhebber van Land- en Zeemacht* — zoo deze is benoemd —:

in elk in staat van oorlog of in staat van beleg verklaard gedeelte van het grondgebied der Rijks;

b. de *Commandanten der Stellingen*, de *Commandanten der onderdeelen en forten van Stellingen*, en de *Commandanten der Afzonderlijke forten*:

onderscheidenlijk in het gebied van de Stelling, van het onderdeel of het fort der Stelling, en van het Afzonderlijk fort, waarover zij het bevel voeren;

c. de *Territoriale-bevelhebbers*:

in de gedeelten van het grondgebied des Rijks, niet behorende tot het gebied van de Stellingen en de Afzonderlijke forten, zooals die gedeelten aan ieder hunner door Ons worden toegewezen;

d. de rechtstreeks onder de bevelen van den Opperbevelhebber van Land- en Zeemacht gestelde *Commandanten van onderdeelen van de Zee- of Landmacht*, optredende buiten het gebied der Stellingen en der Afzonderlijke forten — voor zoo veel voor deze forten commandanten zijn aangewezen —:

in het operatiegebied van het onder hun bevel staande onderdeel van de Zee- of Landmacht.

Artikel 2.

Naar gelang zulks noodzakelijk wordt geacht, zullen door Ons of door Onzen Minister van Oorlog ook andere, dan de in artikel 1 vermelde, autoriteiten voor de uitoefening van het militair gezag, bedoeld in de, sedert gewijzigde, wet van 23 Mei 1899 (*Staatsblad* n°. 128) worden aangewezen.

Het gedeelte van het grondgebied des Rijks, waarin door deze autoriteiten dat militair gezag zal worden uitgeoefend, wordt door Ons of door Onzen voornoemden Minister aangewezen.

Artikel 3.

Ook voor zooveel de in artikel 1 en artikel 2 bedoelde aanwijzing van de autoriteiten, door wie, en van het gebied, waarin het militair gezag, bedoeld in de, sedert gewijzigde,

wet van 23 Mei 1899 (*Staatsblad* n°. 128), zal worden uitgeoefent door Ons is geschied, kan daarvan door Onzen Minister van Oorlog bij nadere aanwijzing worden afgeweken.

Zoolang Wij of Onze voornoemde Minister niet anders bepalen, geldt als *operatiegebied*, bedoeld in artikel 1, sub *d*, hetgeen de Opperbevelhebber van Land- en Zeemacht als zoodanig aanwijst.

Artikel 4.

Wanneer ten gevolge van een vijandelijken inval, of ten gevolge van binnenlandsche onlusten, als bedoeld in artikel 1, sub 2°, van de, sedert gewijzigde, wet van 23 Mei 1899 (*Staatsblad* n°. 128), de gemeenschap tusschen een gedeelte van het grondgebied des Rijks en den zetel der Regeering is afgesneden, kan de hoogste bevelvoerende militaire autoriteit, in dat gedeelte aanwezig, dit — hetzij geheel, hetzij gedeeltelijk — in staat van beleg verklaren, en oefent die autoriteit alsdan het militair gezag uit.

Artikel 5.

Bij ontstentenis van eene militaire autoriteit, voor de uitoefening van het militair gezag aangewezen, wordt zij, in afwachting dat in hare vervanging door Ons of door Onzen Minister van Oorlog zal zijn voorzien, vervangen door den hoogsten, of — bij gelijkheid in rang — door den oudsten in rang van de commandanten, die bij aanwezigheid van bedoelde autoriteit onder hare bevelen zouden staan.

Artikel 6.

Voor de autoriteiten, aangewezen voor de uitoefening van het militair gezag, gelden de bepalingen van de bij dit besluit gevoegde instructie.

Voor de autoriteiten, aangewezen bij artikel 1, sub *b*, van dit besluit, gelden bovendien — voor ieder, voor zooveel haar betreft — de op de uitoefening van het militair gezag betrekking hebbende bepalingen van de „Oorlogsinstructie stelling-commandanten” (vastgesteld bij Koninklijk besluit van 8 September 1909 — *Staatsblad* n°. 305 — en sedert gewijzigd) en van de „Oorlogsinstructie ondercommandanten van stellingen” (vastgesteld bij Koninklijk besluit van 14 Augustus

1911 — *Staatsblad* n°. 277 — en sedert gewijzigd), nochtans met uitzondering van art. 7, eerste alinea, van eerstgenoemde, en art. 2 van laatstvermelde instructie.

Onze Ministers van Oorlog en van Marine zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan, evenals van de daarbij behoorende instructie, afschrift zal worden gezonden aan Onze Ministers van Justitie, van Binnenlandsche Zaken, van Waterstaat en van Landbouw, Nijverheid en Handel, en dat, met de instructie, in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 2den November 1916.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog,

BOSBOOM.

De Minister van Marine,

J. J. RAMBONNET.

Uitgegeven den *derden* November 1916.

De Minister van Justitie,

B. ORT.

INSTRUCTIE

voor de Autoriteiten, overeenkomstig- artikel 7 van de, sedert gewijzigde, wet van 23 Mei 1899 (Staatsblad n°. 128), aangewezen voor de uitoefening van het militair gezag.

Art. 1.

In deze instructie worden verstaan:

onder „*de Wet*”, de wet van 23 Mei 1899 (*Staatsblad* n°. 128), gewijzigd bij de wet van 31 December 1909 (*Staatsblad* n°. 469);

onder „*militair gezag*”, het militair gezag, bedoeld in evengenoemde wet;

onder „*bevelhebber*”, de autoriteit, die in eenig gedeelte van het grondgebied des Rijks het militair gezag uitoefent.

Art. 2.

Het militair gezag wordt uitgeoefend onder verantwoordelijkheid van Onzen Minister van Oorlog of van Onzen Minister van Marine.

Art. 3.

Wanneer voor de uitoefening van het militair gezag in eenig in staat van oorlog of in staat van beleg verklaard gedeelte van het grondgebied des Rijks meer dan één autoriteit zijn aangewezen, is elk dier autoriteiten gehouden, bij de uitoefening van dit gezag de eventueel te geven bevelen en aanwijzingen te volgen van de in het betrokken gebied mede voor de uitoefening van liet militair gezag aangewezen autoriteiten voor zooverre deze hiërarchiek boven haar zijn gesteld.

Art. 4.

De bevelhebber kan de uitvoering der maatregelen tot uitoefening van het militair gezag opdragen aan door hem aan te wijzen autoriteiten of personen, die alzoo handelen ingevolge zijne bevelen.

Art. 5.

Wanneer eenig gedeelte van het grondgebied des Rijks in staat van oorlog of in staat van beleg wordt verklaard, dan wel de staat van oorlog of de staat van beleg voor dat gedeelte wordt opgeheven, brengt de bevelhebber zulks onverwijld ter kennis van de troepen en c. q. van de bemanningen der oorlogsvaartuigen, die onder zijne bevelen zijn gesteld, en draagt hij zorg, dat de afkondiging, bedoeld in de eerste alinea van artikel 4 der wet, onverwijld en op de meest doeltreffende wijze plaats heeft.

Art. 6.

Zoodra eenig gedeelte van het grondgebied des Rijks in staat van oorlog of in staat van beleg is verklaard, waarschuwt de bevelhebber, bij algemeene bekendmaking, de bevolking, dat zij, die het aanroepen van schildwachten of patrouilles onbeantwoord laten, die niet voldoen aan bevelen, welke door schildwachten en commandanten van patrouilles ingevolge de hun verstrekte consignes worden gegeven, die geen gehoor geven aan de sommatiën, door de bevoegde autoriteiten gedaan, of die tegenwoordig zijn bij samenholingen, waarbij een aanval op de militaire macht geschiedt, zich aan lijfsgevaar blootstellen.

Hij doet de bevolking herinneren aan de wettelijke verplichtingen in den staat van oorlog dan wel in den staat van beleg op het burgerlijk gezag en de inwoners rustende alsmede — voor zooveel daartoe de ingetreden rechtstoestand en de omstandigheden, bedoeld in artikel 1, sub 1°., dan wel in artikel 1, sub 2°. van de wet, aanleiding geven — aan de bepalingen van de artikelen 41 tot en met 49 der wet, van de artikelen 98, 100 tot en met 105, 107, 186, 187, 191, 203 en 204 van het wetboek van strafrecht, en van de artikelen 6 en 7, eerste titel, en 65, 70, 71, 74, 75 en 78 van het crimineel wetboek voor het krijgsvolk te lande.

Voorts brengt hij ter algemeene kennis aan welke autoriteiten of personen, bedoeld in art. 4, door hem de uitvoering der te nemen maatregelen is opgedragen.

Art. 7.

De bevelen, bedoeld in artikel 21 der wet, worden slechts gegeven in geval van noodzakelijkheid.

De wijze van uitvoering der bevelen wordt zooveel mogelijk aan de burgerlijke autoriteit overgelaten.

Zoo mogelijk worden geen bevelen gegeven dan na overleg met het hoofd van het betrokken burgerlijk bestuur of met den daaronder ressorteerenden betrokken chef van dienst.

Behoort bij Koninklijk besluit van 2 November 1916 (*Staatsblad* n°. 488).

Ons bekend,

De Minister van Oorlog,

BOSBOOM.

De Minister van Marine,

J. J. RAMBONNET.